14.10.2026

LTAE III/2026 Osasto 15.03.01 Lainat: lisäselvitys selvitysosan tekstiin

Eduskunta, Valtiovarainvaliokunnan verojaosto perjantai 16.10.2026

1 Yleistä valtion velanhallinasta

Valtion lainanotto toteutetaan eduskunnan suostumuksella. Voimassa oleva valtuus oikeuttaa valtioneuvoston ottamaan lainaa siten, että valtionlainojen nimellisarvo saa olla yhteensä enintään 270 miljardia euroa, josta enintään 50 miljardia euroa voi olla lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään 12 kuukautta). Valtion lainanoton avulla maksetaan takaisin erääntyvä valtionvelka ja katetaan valtion budjetin mahdollinen alijäämä. Lainanoton tavoitteena on tyydyttää valtion rahoitustarve kustannustehokkaasti ja tavalla, joka mahdollistaa rahoituksen saatavuuden kaikissa olosuhteissa. Samalla huolehditaan siitä, että valtionvelan koroista ja erääntymisistä aiheuttava rasitus valtiontalouteen jakautuu tasaisesti ja ennustettavasti.

Valtion velanhallintaan määritellään kuuluvaksi valtion lainanotto, maksuvalmiuden hallinta ja riskienhallinta. Valtiovarainministeriö vastaa velanhallinnan strategisista linjauksista. Ministeriön linjauksissa määritellään velanhallinnan pääperiaatteet ja -tavoitteet, siinä käytettävät työkalut ja riskitasot sekä muut huomioon otettavat rajoitukset. Valtiokonttori toteuttaa velanhallintaa ministeriön antaman määräyksen mukaisesti ja raportoi toimistaan säännöllisesti ministeriölle. Valtiokonttorin rooli valtion lainanotossa on operatiivinen ja se toteuttaa valtion lainanoton markkinaoperaatiot, riskienvalvonnan, arvopaperiselvityksen ja maksuliikenteen. Lisäksi Valtiokonttori pitää yllä valtionvelkaan liittyviä tilastoja ja vastaa valtion luottoluokituslaitossuhteista. Valtionvelka on osa Suomen julkisen talouden velkaa.

Suomen valtio noudattaa lainanotossaan viitelainastrategiaa, jonka mukaan pääosa velasta otetaan euromääräisten, kiinteäkorkoisten viitelainojen muodossa.

1.1 Velanhallinnan erät

Budjettitalouden kirjanpidossa ja velan tilastoinnissa on rahoituksellisia eriä, jotka voivat vaikuttaa varainhankinnan ja valtion velan määrään. Näitä ovat merkittävimpinä emissioerot, käteisvakuuksien muutokset, valtion kassaan si-

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

sältyvien rahastovarojen muutokset sekä maksuvalmiuden rajoitteiden ohjaamat valtion kassan koon muutokset. Maksuvalmiuden rajoitteet ovat osa velanhallinnan määräystä.

Valtion lainaottotarvetta tänä vuonna – kuten myös viime vuonna - kasvattaa liikkeeseen laskettuihin kiinteäkorkoisiin obligaatioihin liittyvä ns. emissioero, kirjanpidon terminä emissiotappio tai emissiovoitto. Tappio tai voitto on tässä yleiskielisenä terminä harhaanjohtavia, koska emissioeroissa ei ole kysymys toiminnan tuloksellisuudesta.

Emissioerot aiheutuvat siitä, että valtio on tänä vuonna velkaa liikkeelle laskiessaan huutokaupannut aiempina vuosina liikkeeseen laskettuja kiinteäkorkoisia viitelainoja, joiden nimelliskorot (käytetään myös termiä kuponkikorot) ovat nykyisiä markkinakorkoja alhaisempia. Tämän kompensoimiseksi lainattavat pääomat ovat nimellisarvoa alhaisempia. Negatiiviset emissioerot siis kasvattavat nimellistä velanottoa, kun lainatavat pääomat ovat nimellismääriä pienempiä, mutta tämän vastineeksi näistä obligaatioista maksettavat nimelliskorot perustuvat aiempaan, alhaisempaan korkotasoon.

2 Lainanotto vuoden 2026 talousarviossa ja lisätalousarvioissa

Vuoden 2026 talousarvioesityksen mukaan osaston 15 momentille 03 valtion nettolainanotto ja velanhallinta on merkitty nettolainanottoa 9 372 080 euroa. Ensimmäisen ja toisen lisätalousarvion myötä tämä nettolainanoton määrä on noussut 11 060 620 euroon.

Kolmannessa lisätalousarviossa momentilta vähennetään 446 136 000 euroa. Kun tämän lisäksi otetaan huomioon nettomääräiset emissioerot -675 miljoonaan euroa, momentille merkitään lisäystä 228 864 000 euroa. Nimellisarvoisen nettolainaoton määrä nousee siis 11 289 484 000 euroon. Emissioero tarkoittaa kuitenkin sitä, että tämän suuruinen nimellisarvoinen lainanotto tuottaa nettotuloa 10 614 miljoonaa euroa.

Em. luvut voidaan esittää myös taulukkomuodossa seuraavasti

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Taulukko 1:Valtion budjettitalouden lainanottotarve vuonna 2026.

Milj. EUR	TA 2026	I LTA 2026	II LTA 2026	III LTA 2026
Nimellisarvoinen nettolainanotto	9 372	10 762	11 061	11 289
Emissioerot				-675
Nettolainanotto	9 372	10 762	11 061	10 614

Vuoden 2026 alussa toteutettu Valtion asuntorahaston kassan kertaluonteinen tuloutus talousarvioon ei vähennä valtion velanottotarvetta, koska asuntorahaston kassa on jo aiemmin otettu huomioon valtion velanoton mitoituksessa.

Vuonna 2026 valtion budjettitalouden lainanottotarve on siksi noin 2,3 miljardia euroa suurempi kuin talousarvion tulojen ja menojen perusteella arvioitu nettolainanottotarve. Kun otetaan huomioon tämä sekä vuonna 2026 erääntyvien lainojen kuoletukset, on valtion bruttolainanottotarve kolmannen lisätalousarvion perusteella noin 44 732 miljoonaa euroa vuonna 2026.

Lisätietoa valtion velasta ja velanhallinnasta osoitteessa:

www.valtionvelka.fi

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki | PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi